

Netværk for parallelsproglige mål på Nordens internationaliserede universiteter:

Status efter første møde

Mødet fungerede som baggrundsinformation om deltagende lande, og det udpegede nogle emner som formentlig bliver gennemgående temaer under de næste møder.

Landerapporterne understregede at der i Norden på policy-niveau ser ud til at være konsensus nu om at "domænetab" ses som den store trussel og "parallelsproglighed" til gengæld som løsningen. Stort set alle policy-dokumenter refererer til disse begreber, hvad enten det er på universits- eller nationalt niveau og hvad enten det er i form af strategipapirer eller i egentlige lovttekster. I grove træk kan man dog skelne mellem policies på nationalt og universitetsplan, hvor førstnævnte ofte betoner vigtigheden af det nationale og sidstnævnte af det internationale. I alle lande er der enighed om at forskning skal være international og nå det bredest mulige publikum og at publikation i engelsksprogede tidsskrifter derfor de facto er mere værdifulde end publikationer på nationalsprogene. Også den større konkurrence mellem forfattere om at få publiceret spiller en rolle her. Med hensyn til undervisning er der en generel tendens til at BA-niveau undervises på nationalsprogene, KA-niveau dels på nationalsprogene og dels på engelsk og ph.d.-niveau udelukkende på engelsk. Der er undtagelser i form af prestigeuddannelser på MA (og BA?) som undervises på engelsk lige som mønstret modificeres de steder hvor der er mange lærere der ikke taler nationalsproget. Ph.d.-afhandlinger forventes i de fleste lande og inden for de fleste discipliner at skrives på engelsk. Der er regler for kortfattede referater på nationalsprogene i flere af landene. Universiteternes administrationsprog er primært nationalsproget/nationalsprogene, men der gøres tiltag for internationale studerende og ansatte.

Det er ikke klart i hvor høj grad den sproglige praksis på universiteterne hænger sammen med policy-idealene om parallelsproglighed: Er valget af undervisningssprog og prioriteringen af visse publikationstyper tænkt sammen med sprogpolitikken, eller er disse valg snarere styret af andre interesser som prestige og økonomi på universitetsledelsesplan? I hvilken udstrækning træffes sprogvvalg lokalt på mikro-plan (fx i klasseværelser og forelæsningsale og af den enkelte underviser/studerende) uden hensyn til policies? Og omvendt: Er de sprogpoltiske idealer tænkt sammen med de andre udviklinger? Er de sprogligt relevante signaler med andre ord konsistente? Eller siger man med den ene hat på at al internationalisering er af det gode mens man skynder sig at skifte hat når man ser de uundgåelige konsekvenser og begræder at det betyder udtynding af nationale publikationskulturer?

Mere end noget andet er det måske denne sammentænkning af policy-niveau og praktisk niveau som netværket skal diskutere og komme med forslag til.

Både Olle og Frans præsenterede modeller der kan bruges til analysere det meget store felt vi har med at gøre. Formålet med modellerne er at gøre diskussionen præcis: Hvilket niveau, hvilke mennesker, hvilke fag taler vi om? Begge modeller deler i en række niveauer og i mindst 3 dimensioner: 1) i hierarkiske niveauer fra mikro til makro, 2) i videnskabelige discipliner eller kulturer, 3) i ansættelsesmæssige kategorier (som også implicerer forskellen mellem forskning, undervisning og administration). Olles model tager udgangspunkt i en hierarkisk inddeling fra individ til nation og hvilke praksisser disse er involveret i, hvilke ideologier de forventes at have og hvilke styringsinstrumenter de er underlagt. Olle supplerer med en opstilling af den forskningsmæssige viden om hvert niveau, en opstilling som det ville give overordentlig

stor mening at udfylde med vores samlede viden – så er vi allerede godt på vej med den ene forskningsrapport.

Niveau	Område	Personer
Globalt		Politiker
Europa		PÅ UNIVERSITETERNE
Norden	HUM	Adm./Ledelse: Rektorat, HR-afdeling
Nationalstat	SAM	VIP:
Region	JUR	<ul style="list-style-type: none"> • Junior: ph.d.-stud. • Senior: Ass prof ->
Universitet	NAT	
Fakultet	LIFE	TAP
Institution/Institut	SUND	Studerende
Kursus/klasse	FARMA	<ul style="list-style-type: none"> • På BA/BS • På MA/MS • På ph.d.
Individ	LOKALE områder	

Fælles for modellerne (og for diskussionerne i det hele taget) er at de peger på at der ikke er nogen simpel "one size fits all"-løsning på parallelsprogsspørgsmålet. Det må besluttes fra niveau til niveau, fra fag til fag osv. hvordan "parallelsproglighed" betyder og hvilke konsekvenser en parallelsprogspolitik skal have. Det skyldes at der er forskellige vilkår som har med fagets eller institutionens tradition, lokale vs. globale brugbarhed, offentlighedshenvisning og en masse andre faktorer at gøre.

Fælles for dem er også at de peger på at der er nogle helt reelle problemer og nogle situationer hvor der må diskuteres kompromiser: Fx er det helt entydigt at forskning skal være international, men også at internationaliseret forskning betyder mindre forskningsfokus på emner som kan være nationalt relevante (uden måske at være internationalt relevante) og en forsimpelse eller endda en forfladigelse af en allerede eksisterende publikationspraksis fordi man ikke kan forudsætte kendskab til den nationale tradition. Med andre ord er sprogpolitik (også) nogle gange "enten-eller" og ikke (som vi gerne vil fortælle) "både-og".

Ud over de temaer som Frans og Olle nævner, diskuterede vi også internationaliseringen af universiteterne i form af en øget andel af internationale studerende og ansatte. De fleste af disse kan ikke nationalsproget når de ankommer, og en del vil ikke lære det inden de forlader universitetet igen. Dette vil nødvendigvis ændre på universitetets administrationspraksis. [At en del nyankomne måske heller ikke kan særlig godt engelsk, er en yderligere problematiserende faktor].

På de næste møder vil den praktiske implementering af parallelsproglighed på de forskellige niveauer blive det underliggende tema. Det vil ikke nødvendigvis være nøjagtigt disse modeller vi vil komme til at arbejde med (man kunne måske endda overveje som en forberedelse til næste møde at foreslå andre analysemodeller). Men det må være sådan at de næste møder kommer til at dreje sig om at komme frem til en fælles forståelse af "domæne", "domænetab", "parallelsproglighed" osv., ud fra analysemodeller der bringer de politiske begreber ned på et praktisk måleligt niveau.

Af afgørende betydning for eventuelle parallelsprogspolitikkens succes og gennemførlighed må også være, på de næste møder, at sikre at disse er i det demokratiske flertals interesse. Rent konkret skal vi være i stand til at overbevise relevante aktører, hvad enten det er politikere, forskere, studerende, den brede befolkning, der måske ikke allerede er overbevist, om hvorfor det er vigtigt at udvikle strategier der sikrer parallelsproglighed og hvordan sådanne skal implementeres i praksis. Endelig er administratorernes medvirken en garant for at det der diskuteres hele tiden sammenholdes med gennemførlighed og anskues ud fra hvilken eller hvilke virkninger ændringer måtte have.